HİTİT ÜNİVERSİTESİ

PROGRAM AKREDİTASYONLARI KAPSAMINDA

ALTERNATİF (TAMAMLAYICI) ÖLÇME-DEĞERLENDİRME

PROF. DR. İSA SARI

NEDEN ALTERNATİF ÖLÇME-DEĞERLENDİRME?

Motivasyon Artırıcı

Farklı yöntemler öğrencilerin motivasyonlarını artırıp üretkenliklerini ortaya koymalarına fırsat tanır.

Öğrenci Odaklı

Alternatif yöntemler, her öğrencinin potansiyelini en iyi şekilde değerlendirme fırsatı sunar.

Modern Çağ ile Uyumlu

Güncel teknolojik imkânlardan faydalanan, bilişim teknolojileri ile entegre etkin ölçme-değerlendirme sunar.

Adil ve Nesnel

Farklı yöntemler, ölçme ve değerlendirmede daha adil ve nesnel sonuçlar alınmasını sağlar.

Teşvik Edici ve Geliştirici

Öğrencileri daha fazla araştırma yapmaya yönelterek çeşitli araç ve gereçleri kullanma becerileri geliştirmelerine imkân tanır.

Hızlı ve Verimli

Daha hızlı ve verimli bir ölçme-değerlendirme süreci ile etkili sonuçlar alınmasını sağlar.

AKREDİTASYON VE UYUM NOKTASINDA ALTERNATİF ÖLÇME-DEĞERLENDİRME

Akreditasyon Çalışmalarına Katkı

Akreditasyon kuruluşları farklı ölçme-değerlendirme yöntemlerini kullanmayı tavsiye ve teşvik etmektedir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Uyum

Alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri TYÇ'ye uyum noktasında farklı açılardan katkı sağlama potansiyeline sahiptir.

Uluslararası Kabul ve Diploma Eki

Uluslararası alanda farklı işbirlikleri ve kabuller noktasında alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri etkiyi artırır.

Gerçek Yaşam Becerilerine Odaklılık

Alternatif değerlendirmeler tekrara ve ezbere dayalı öğrenme yerine eleştirel düşünme, problem çözme, yaratıcılık ve iletişim gibi gerçek yaşam becerilerine odaklanır.

25+ ALTERNATİF ÖLÇME-DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

- Proje Bazlı Değerlendirme
- Öz Değerlendirme
- Portfolyo Değerlendirmesi
- Sözlü Sunum ve Mülakatlar
- Performans Değerlendirmesi
- Kavram Haritaları
- Vaka Analizi
- Simülasyon ve Rol Oynama
- Akran Değerlendirmesi
- Online Değerlendirme

VE DİĞERLERİ...

PROJE BAZLI DEĞERLENDİRME

TANIM

Öğrenciler, belirli bir konuyla ilgili proje tasarlayıp ilgili kurumlara sunarlar. Proje genellikle araştırma, derleme, problem sunma veya problemlere çözüm önerisi getirmeyi kapsar. TÜBİTAK 2209-A/B, TEKNOFEST vb.

AVANTAJLARI

- Sorunlar üzerine düşünme ve bunlara çözümler üretme becerisi kazandırır.
- Öğrencinin proje yazımı konusunda tecrübe edinmesini sağlar.
- İş birliği ve takım çalışmasını teşvik eder.

KULLANIM ALANLARI

Mühendislik, temel bilimler, sosyal bilimler başta olmak üzere her alanda kullanılabilir.

PORTFOYLO DEĞERLENDİRMESİ

TANIM

Portfolyo, bir öğrencinin belirli bir süre boyunca yaptığı çalışmaların derlenmiş halidir. Öğrencinin süreç boyunca nasıl geliştiğini ve hangi becerileri kazandığını gösterir. Öğretim elemanı, portfoylo dosyasını incelemek yoluyla değerlendirme yapabilir.

AVANTAJLARI

- Öğrencinin zaman içindeki gelişiminin takibini sağlar.
- Öğrencinin farklı yetenekleri ve güçlü yönlerini ortaya koyar.
- Eleştirel düşünmeyi teşvik eder.
- Dosya/sunum tasarlama ve hazırlama tecrübesi kazandırır.

KULLANIM ALANLARI

Sosyal bilimler başta olmak üzere tüm disiplinlerde kullanılabilir.

PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

TANIM

Öğrenciler, belirli bir görevi ya da beceriyi yerine getirirken değerlendirilir. Bu görev sahneleme, deney yapma, analiz, simülasyon kullanma gibi çeşitli etkinlikler olabilir.

AVANTAJLARI

- Öğrencilerin bilgi ve becerilerini uygulama üzerinden değerlendirme imkânı sunar.
- Öğrenme sürecini canlı bir şekilde değerlendirir.
- Teorik bilgilerin pratiğe aktarılmasına imkân tanır.

KULLANIM ALANLARI

Daha çok sağlık bilimleri, mühendislik gibi uygulama gerektiren alanlarda kullanılır. Ancak sosyal bilimler gibi diğer bilim dallarında da kullanılabilir.

VAKA ANALİZİ

TANIM

Öğrencilere gerçek ya da kurmaca bir durum (vaka) sunulur ve bu durumu analiz ederek çözüm önerileri getirmeleri istenir. Değerlendirme, getirdikleri analiz ve önerilerin niteliğine göre yapılır.

AVANTAJLARI

- Gerçek hayat sorunlarını çözme yeteneğini geliştirir.
- Eleştirel düşünme ve analiz becerilerini teşvik eder.
- Çok yönlü düşünme ve yorumlamayı tetikleyici rol oynar.

KULLANIM ALANLARI

İktisadi ve idari bilimler, sağlık bilimleri vb. alanlarda sıkça kullanılır. Ancak diğer disiplinlere de uyarlanabilir.

AKRAN DEĞERLENDİRMESİ

TANIM

Öğrenciler birbirlerinin çalışmalarını değerlendirir. Bu yöntem, öğrencilerin eleştirel düşünme ve geri bildirim verme becerilerini geliştirir.

AVANTAJLARI

- Akranlar arası iş birliğini teşvik eder.
- Farklı bakış açıları sunma potansiyeli kazandırır.
- Ölçme ve değerlendirme tecrübesi kazandırır.
- Eleştirel düşünme tecrübesi kazandırır.

KULLANIM ALANLARI

Her türlü bilim alanında, grup çalışmaları, proje değerlendirmeleri ve yazılı ödevlerde kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME

TANIM

Öğrenciler, kendi öğrenme süreçlerini ve başarılarını değerlendirir. Öz değerlendirme, öğrencilerin kendilerini daha iyi anlamalarını ve öğrenme süreçlerinde aktif rol almalarını sağlar.

AVANTAJLARI

- Öğrencinin kendi gelişimini takip etmesini sağlar.
- Öz farkındalığı artırır.
- Öğrenme sorumluluğunu teşvik eder.

KULLANIM ALANLARI

Her türlü disiplin ve ders için uygulanabilir.

SÖZLÜ SUNUM VE MÜLAKATLAR

TANIM

Öğrenciler, belirli bir konu hakkında sunum yapar veya bir mülakata katılır. Bu yöntem, iletişim becerilerini ve konuyu kavrama düzeylerini değerlendirmeyi amaçlar.

AVANTAJLARI

- İletişim becerilerini geliştirir.
- Konuyu sözlü olarak ifade etme yeteneğini artırır.
- Özgüvenin gelişmesine katkı sağlar.
- Topluluk önünde konuşma ve sunma becerisine katkı sağlar.

KULLANIM ALANLARI

Eğitim, pazarlama, hukuk, sosyal bilimler gibi iletişim becerilerinin önemli olduğu alanlarda yaygındır.

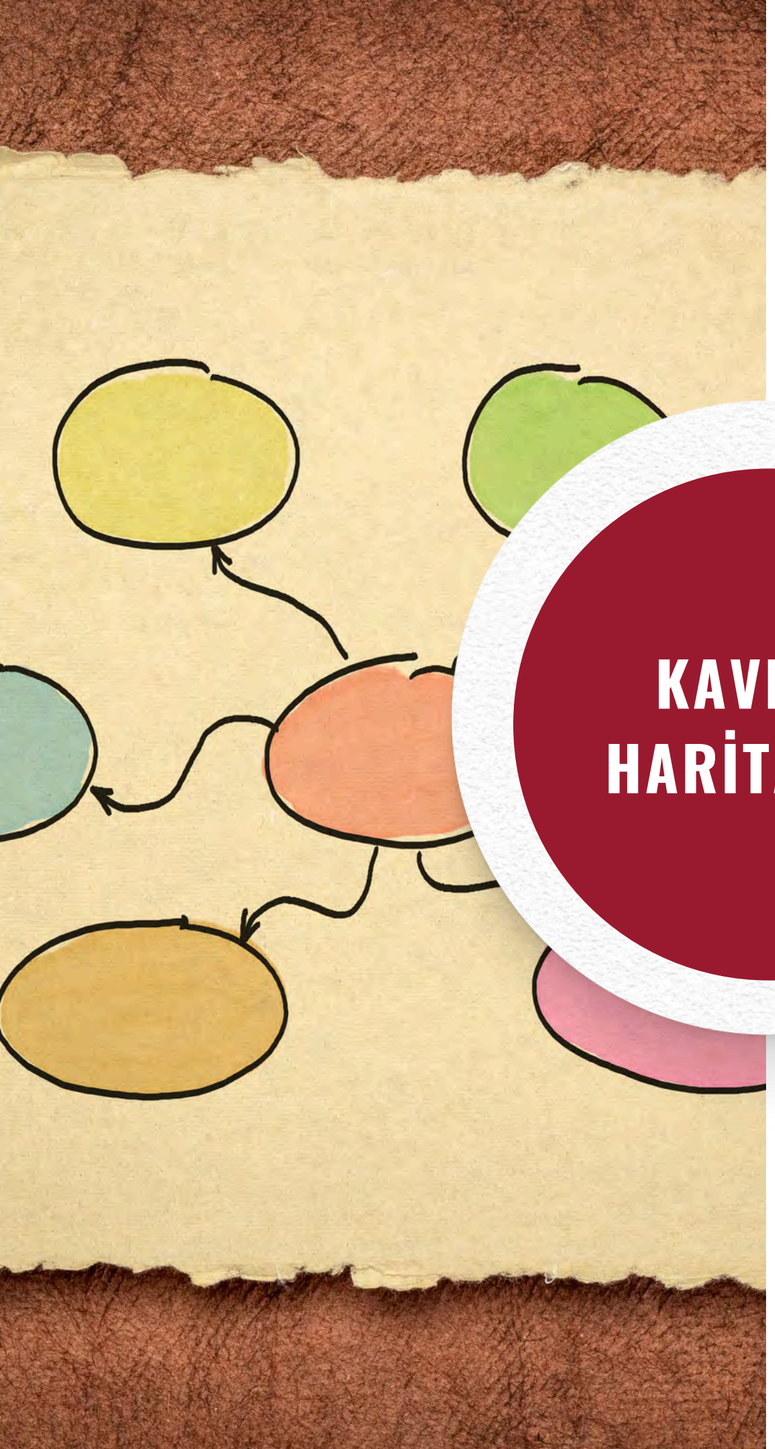

KAVRAM HARİTALARI

TANIM

Öğrenciler, belirli bir konuyla ilgili temel kavramları ve bu kavramların birbirleriyle ilişkilerini görsel olarak organize ederler. Değerlendirme, kavram haritalarının nitelik ve uygunlukları üzerinden yapılır.

AVANTAJLARI

- Bilgiyi organize etme becerisi kazandırır.
- Öğrencilerin birbirleriyle bağlantılı kavramları anlama düzeylerini pekiştirir.
- Teorik bilginin şekillendirilmesi ve somutlaştırılması yeteneği kazandırır.

KULLANIM ALANLARI

Her türlü konu ve disiplin için kullanılabilir. Özellikle bilimsel alanlarda kavramsal ilişkileri anlamada yararlıdır.

SİMÜLASYON VE ROL OYNAMA

TANIM

Öğrenciler, belirli bir senaryo ya da durumu simüle eder veya bir rolde bulunur. Bu yöntem, öğrencilerin belirli bir duruma nasıl tepki vereceklerini ve nasıl karar alacaklarını değerlendirmeye yarar.

AVANTAJLARI

- Öğrencilerin pratik becerilerini ve hızlı karar alma yeteneklerini değerlendirir.
- Konuyla ilgili gerçek hayat deneyimlerine benzer bir ortam tasarlar ve canlandırma yapar.
- Gerçek hayatta nasıl ilgili durumlarda nasıl davranılacağı konusunda katkı sağlar.

KULLANIM ALANLARI

Tıp, iş dünyası, öğretmen eğitimi gibi alanlarda sıkça kullanılır.

ÇEVRİMİÇİ DEĞERLENDİRME VE QUİZLER

TANIM

Öğrenciler dijital platformlar üzerinden testler, quizler veya açık uçlu sorular ile değerlendirilir. Bu yöntemler, öğrencilere anında geri bildirim sunar.

AVANTAJLARI

- Hızlı ve adil geri bildirim sağlar
- Öğrenci performansını kısa sürede değerlendirme imkanı tanır.
- Değerlendirmede çeşitlilik sunar.

KULLANIM ALANLARI

Tüm alanlarda kullanılabilir ve uyarlanabilir.

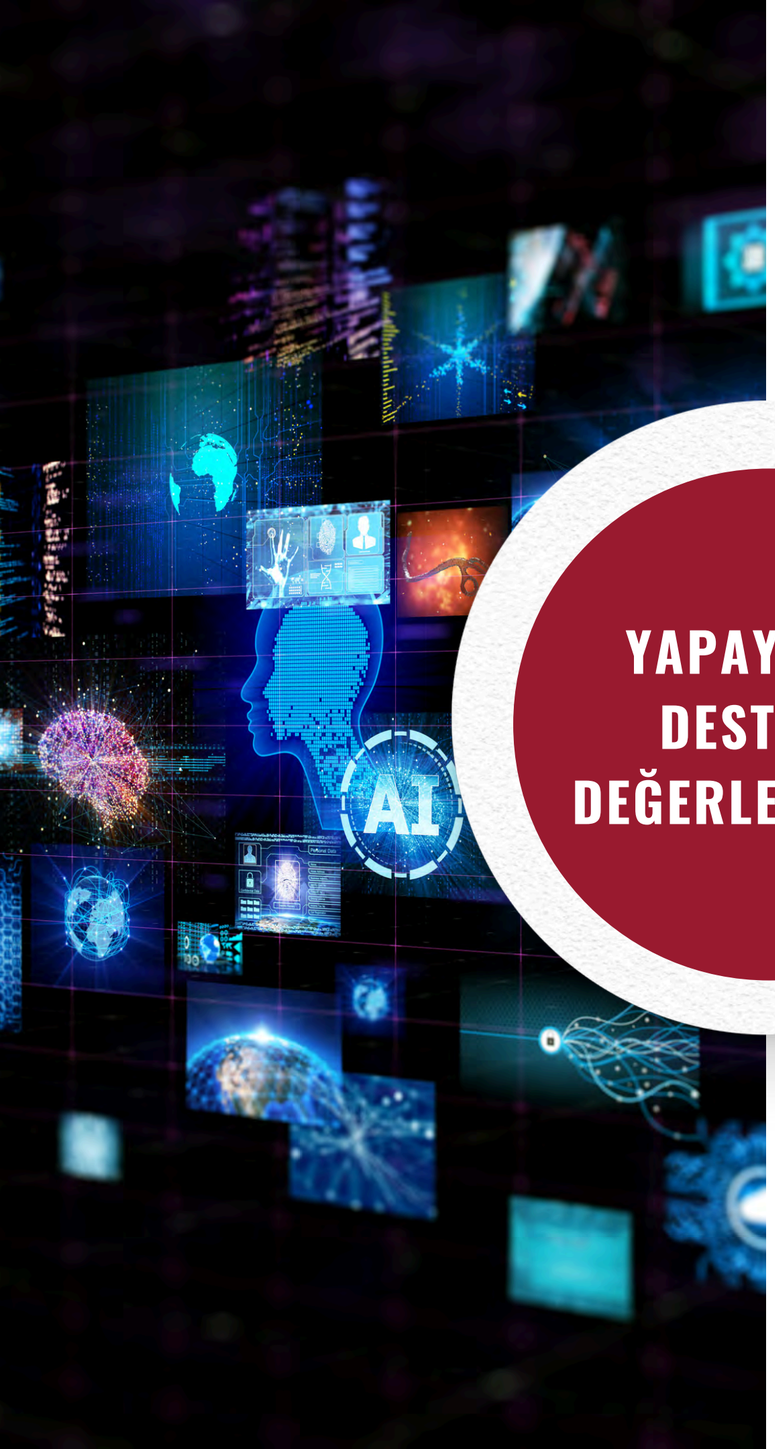

YAPAY ZEKA DESTEKLİ DEĞERLENDİRME

TANIM

Yapay zeka destekli sistemler, ölçeklenebilir ve etkili notlandırma sunarken kişiselleştirilmiş geri bildirimler sağlayarak biçimlendirici değerlendirmelerde etkin rol oynar.

AVANTAJLARI

- Değerlendirmelerin hızlı ve etkili bir şekilde yapılması noktasında destek sağlar.
- Ölçme ve değerlendirmede yeni fikir önerileri sunar.
- Değerlendiricide farklı bakış açıları geliştirebilir.

KULLANIM ALANLARI

Sosyal ve beşeri bilimler başta olmak üzere tüm alanlarda kullanılabilir.

ARAŞTIRMA YAZISI

TANIM

Öğrencilerden ders kapsamında detaylı bir araştırma yazısı yazıp konuya ilişkin literatür taraması da yaparak analizlerini, bulgularını ve sonuçlarını sunması istenir.

AVANTAJLARI

- Öğrencilerin dersle ilgili literatüre ve daha önce yapılan ilgili çalışmalara hâkim olmalarını sağlar.
- Analiz yapma, bulgulara ulaşma ve yorumlama becerisi kazandırır.

KULLANIM ALANLARI

Tüm branşlarda ve alt disiplinlerde kullanılabilir.

BİR DAKİKALIK ÇALIŞMALAR

TANIM

Dersin odağıyla veya temel konusuyla ilgili kısa, açık uçlu bir soru tasarlanır ve ders esnasında veya bitiminde öğrencilere sorulur. Bir dakika süre tanınarak anlık geri bildirimde bulunulur.

AVANTAJLARI

- Hazır bulunmuşluk seviyesinin iyileştirilmesine katkı sağlar.
- Hızlı ve etkili bir değerlendirme imkânı sunar.
- Hatırlama ve pratik düşünce becerilerini geliştirir.

KULLANIM ALANLARI

Küçük gruplarda, tüm branşlarda kullanılabilir.

ÇEVRİMİÇİ ANKET

TANIM

Dersin geneliyle veya bir konusuyla ilgili olarak tasarlanacak anketler üzerinden öğrencilerin beklenti ve ilgi düzeylerini tespit edilebilir. Böylece öğrencilerin ihtiyaçlarına ve öğrenme amaçlarına/çıktılarına uygun olarak ders yeniden şekillendirilebilir. Öğrencilerin vereceği nitelikli cevaplara göre notlandırmada kullanılabilir.

AVANTAJLARI

- Ders içeriğinin güncel kalmasına katkıda bulunur.
- Dersin ilgi çekici hâle getirilmesine yardımcı olur.
- Dersin işleyişiyle ilgili karşılaşılabilecek muhtemel olumsuzluklar için erken teşhis imkânı tanır.

KULLANIM ALANLARI

Tüm disiplinlerde ve programlarda kullanılıp uygulanabilir.

DOKÜMAN İNCELEMESİ

TANIM

Öğrencilerin okuduğunu anlama, yazma ve çok yönlü düşünme becerilerini sınamak, ayrıca doküman inceleme, özetleme, yorumlama yeteneklerini ve tekniklerini pekiştirmeleri amacıyla kullanılabilir.

AVANTAJLARI

- Derinlemesine inceleme ve analiz etme yeteneklerini geliştirir.
- Bilgiye ulaşım yöntemlerinin elde edilmesi becerisini artırır.
- Kolay uygulanma imkânı tanır.
- Eleştirel düşünme becerilerini geliştirir.

KULLANIM ALANLARI

Sosyal bilimler başta olmak üzere belgeler ve eserler üzerinde çalışan branşlarda kullanılabilir.

BLOG (E-GÜNLÜK) TUTMA

TANIM

Öğrencilere derste öğrendiklerini paylaşıp kamuya sunabilmeleri için basit ağ sayfaları ve e-günlükler tutmalarına imkân tanır. Bu sayede öğrenci haftalık olarak dersle ilgili öğrendiklerini yazıya geçirip arşivler, dönem sonunda bunlar incelenerek genel değerlendirme yapılır.

AVANTAJLARI

- Dijital mecraları aktif kullanma ve web sitesi yönetme becerisi kazandırır.
- Edinilen bilgileri yazıya geçirme ve paylaşma yeteneğinin geliştirilmesine imkân sunar.
- Evrensel bilgi birikiminin artırılmasına katkı sunar.

KULLANIM ALANLARI

Sosyal bilimler başta olmak üzere her alanda aktif olarak kullanılabilir.

ÖĞRENCİ SORULARI

TANIM

Dersle ilgili olarak her öğrencinin kendi sorusunu hazırlaması ve derste bunları paylaşması yoluyla öğrencinin hangi konuyu ne derece özümseyip özümsemediği tespit edilebilir. İlgili sorular ve cevapları üzerine derste bir tartışma ortamı oluşur ve bu sorular üzerinden kısa sınav uygulanabilir.

AVANTAJLARI

- Öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirmelerine imkân tanır.
- Tartışma ve üretme yoluyla öğrenilenlerin kalıcılıklarının sağlanmasını temin eder.
- Akran değerlendirmesi yöntemini destekler ve pekiştirir.

KULLANIM ALANLARI

Tüm bilim alanlarında ve programlarda kullanılabilir.

POSTER SUNUM VE SERGİLER

TANIM

Dersle ilgili bir konuyu veya dersin genelini özümseyip pekiştirmeleri için, verilecek başlık kapsamında öğrencilerin araştırma, analiz, yorumlama ve bulgulara/sonuçlara ulaşmasında ve bunları paylaşmasında etkilidir.

AVANTAJLARI

- Sunum ve sergi hazırlama becerilerine katkı sağlar.
- Öğrenme sürecinin sonraki basamaklarının geliştirilmesini temin eder.
- Öğrenci motivasyonunu ve sosyalleşmesini artırır.
- Uygulama ve bilgiyi yayma becerilerini teşvik eder.

KULLANIM ALANLARI

Her disiplinde ve programda kullanılabilir.

SÖZLÜ SINAVLAR VE SUNUMLAR

TANIM

Bireysel olarak veya grup halinde öğrencilerin sözlü sınava tabi tutulup öğrenmeye dair geri bildirim alınmasıdır. İletişim ve sunum becerilerinin değerlendirme ile bütünleştirilmesi noktasında etkili olabilir ve bilgilerin pekiştirilmesini de beraberinde getirir.

AVANTAJLARI

- İletişim ve sunum becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.
- Hazır bulunmuşluk seviyesinin artırılmasında rol oynar.
- Sözlü dil ve sözlü aktarım yeteneklerinin kullanılmasını temin eder.

KULLANIM ALANLARI

Daha çok sosyal bilimlerde kullanılır ama diğer disiplinlere de kuramsal zeminde uyarlanabilir.

TARTIŞMA FORUMLARI

TANIM

Dijital platformlar üzerinden ders verenler ile öğrenciler arasında karşılıklı fikir alışverişinde bulunulmasını sağlar. Öğrenciye, edindiği bilgileri ve becerileri etkileşimli bir tartışma ortamında sunma imkânı tanır. Öğrenciler tarafından yazılan içerikler ve yorumlar puanlandırılıp değerlendirmeye alınabilir.

AVANTAJLARI

- Öğrencilerin birbirleri arasında ve öğreticiyle etkileşim kurması olanağını sunar.
- Edinilen bilgilerin tartışılmasını sağlar.
- Dijital platformların aktif bir şekilde kullanılmasını teşvik eder.

KULLANIM ALANLARI

Daha çok, uygulama gerektirmeyen teorik branşlarda tercih edilir ancak dijital araçlarla uygulamalı alanlara da uyarlanabilir.

VİDEO KAYDI

TANIM

Öğrencinin dersle veya daha özel bir konuyla ilişkili video kaydı alıp yayımlamasıdır. Uygulamalı alanlarda olduğu kadar teorik alanlarda da kullanılabilir.

AVANTAJLARI

- Sözel becerileri ve sunum yapma yeteneğini destekler.
- Cihaz kullanım ve video tasarım becerisini geliştirir
- Kişinin kendini düzgün ifade edebilmesi noktasında destek sunar.

KULLANIM ALANLARI

Uygulamalı alanlarda uygulamanın gösterilmesi başta olmak üzere tüm alanlarda ve disiplinlerde kullanılabilir.

BEYİN FIRTINASI

TANIM

Sınıftaki öğrencilerin tamamı veya daha küçük gruplar için belirlenen konu etrafında beyin fırtınası yapılması ve fikirlerin karşılıklı olarak ifade edilip değerlendirilmesidir. Ders veren, öğrencilerin bu etkinliğini değerlendirerek etkinlikte yer alma oranlarına göre değerlendirme yapabilir.

AVANTAJLARI

- Sosyal iletişim becerilerini destekler.
- Anlık düşünme ve karar verme mekanizmalarında rol oynar.
- Yeni fikirlerin ve düşünce biçimlerinin gelişimine katkı sağlar.

KULLANIM ALANLARI

Sosyal bilimler başta olmak üzere tüm disiplinler kapsamında kullanılabilir.

SAHA/ALAN ÇALIŞMASI

TANIM

Derslerde edinilen teorik bilgilerin sahada kullanılmasına yönelik bir uygulamadır. Bu süreçte öğrencilere saha araştırması, alan çalışması, alandan derleme vb. görevler verilir ve değerlendirmeler yapılır.

AVANTAJLARI

- Teorik bilgilerin sahada uygulanmasını sağlar.
- Sahadan/alandan yeni bilgilerin edinilmesine katkıda bulunur.
- Ders dışı öğrenmeyi ve kamusal bilgi paylaşımını temin eder.

KULLANIM ALANLARI

Yazılı metin derlemesi, kazı faaliyetleri, sahadan veri toplama gibi iş ve süreçleri gerektiren branşlarda kullanılabilir.

PANEL, KONFERANS, SEMPOZYUM VD.

TANIM

Öğrencilerin gerek birim/program içinde gerek farklı birimlerde veya kurumlarda dersle ilgili öğrendiklerini paneller, konferanslar, bildiriler gibi yollar aktarmalarıdır. Bu tür etkinliklere katılan öğrenciler için ayrıca değerlendirmeler yapılır.

AVANTAJLARI

- Bilimsel araştırmaya teşvik eder.
- Konuşma ve hitabet becerilerini geliştirir.
- Edinilen bilginin kamuyla ve ilgililerle paylaşılmasını, yayılmasını temin eder.

KULLANIM ALANLARI

Program veya disiplin fark etmeksizin tüm alanlarda kullanılabilir.

ÖĞRENCİ TOPLULUĞU FAALİYETLERİ

TANIM

Öğrencilerim Üniversite bünyesinde kurulan ilgili topluluklarda görev almaları ve etkinlik gerçekleştirmeleri sonucunda yapılan değerlendirmedir. Aktif olarak faaliyetlere katılan öğrencilerin bu durumları ölçme-değerlendirmede kullanılır.

AVANTAJLARI

- Öğrencileri kulüplere katılmaya teşvik eder.
- Sosyalleşmeyi ve iletişimi kuvvetlendirir.
- Öğrencinin alanıyla ilgili veya alan dışı becerilerini uygulamasına ve paylaşmasına olanak tanır.

KULLANIM ALANLARI

Program veya disiplin fark etmeksizin tüm alanlarda kullanılabilir.

MÜNAZARA VE TARTIŞMA

TANIM

Dersin konusuyla ilgili olarak öğrenciler edindikleri bilgileri karşılıklı eleştirel tartışmaya açarlar. Bu sayede gerek bu faaliyete aktif katılanlar gerek dinleyici-öğrenciler bilgileri pekiştirme, tartışma ve pekiştirme imkânı bulurlar. Ders veren, faaliyete katılan öğrencilerin değerlendirilmesinde bunu göz önünde bulundurur.

AVANTAJLARI

- Edinilen bilgileri farklı görüşlere karşı savunma becerisi kazandırır.
- Bilgileri ve görüşleri topluluk önünde sunup bunları savunma yoluyla kararlılığı geliştirir.
- Araştırmaya teşvik eder.

KULLANIM ALANLARI

Daha çok sosyal bilimlerde kullanılır.